

O'ZBEKISTONDA BOLALAR DAVOLASH MUASSASALARINI TIBBIYOT KADRLARI BILAN TAMINLASH VA SOHA KADRLAR TAYYORLASH TIZIMI MUOMMOLARI 1991-2025 YIL

Amanova Nafisa A'zamovna

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti 1-kurs magistranti

Annotatsiya: *Mazkur maqolada 1991–2025 yillar davomida O'zbekiston Respublikasida bolalar davolash muassasalarini tibbiyot kadrlari bilan ta'minlash holati, ushbu sohada kadrlar tayyorlash tizimining rivojlanish bosqichlari hamda mavjud muammolar tahlil qilinadi. Mustaqillikning dastlabki yillaridan boshlab sog'liqni saqlash tizimida amalga oshirilgan islohotlar, pediatriya sohasida kadrlar yetishmovchiligi, malaka oshirish tizimidagi kamchiliklar va hududlar kesimidagi tafovutlar ilmiy asosda yoritiladi. Shuningdek, so'nggi yillarda amalga oshirilgan modernizatsiya jarayonlari va ularning samaradorligi baholanadi. Maqolada muammolarni bartaraf etish bo'yicha amaliy taklif va tavsiyalar ham keltiriladi.*

Kalit so'zlar: *pediatriya, tibbiyot kadrlari, sog'liqni saqlash tizimi, bolalar shifoxonalari, kadrlar tayyorlash, malaka oshirish, tibbiy ta'lim, islohotlar, O'zbekiston.*

KIRISH

O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgach, ijtimoiy sohalar qatorida sog'liqni saqlash tizimini tubdan isloh qilish zarurati yuzaga keldi. Ayniqsa, bolalar salomatligini muhofaza qilish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Bu esa o'z navbatida bolalar davolash muassasalarini malakali tibbiyot kadrlari bilan ta'minlash masalasini dolzarb qilib qo'ydi.

1991–2025 yillar oralig'ida sog'liqni saqlash tizimida keng ko'lamli o'zgarishlar amalga oshirildi. Shu bilan birga, pediatriya sohasida kadrlar yetishmovchiligi, ularning malaka darajasi va hududlar bo'yicha notekis taqsimlanishi kabi muammolar saqlanib qolmoqda. Mazkur maqolada aynan ushbu muammolar tizimli ravishda tahlil qilinadi.

Asosiy qism

1. Mustaqillikning dastlabki yillarida kadrlar ta'minoti muammolari (1991–2000 yu.)

Mustaqillikning ilk yillarida iqtisodiy qiyinchiliklar sabab sog'liqni saqlash tizimi jiddiy muammolarga duch keldi. Tibbiyot xodimlarining moddiy rag'batlantirilishi past bo'lgani sababli ko'plab malakali mutaxassislar boshqa sohalarga o'tib ketdi yoki xorijga chiqib ketdi. Natijada, ayniqsa bolalar shifoxonalari pediatriklar, neonatologlar va tor ixtisoslikdagi shifokorlar yetishmovchiligi yuzaga keldi.

Qishloq hududlarida bu muammo yanada keskin bo'lib, tibbiy xizmat sifati sezilarli darajada pasaydi. Tibbiyot oliy o'quv yurtlarida esa o'quv dasturlarining eskirganligi kadrlar sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatdi.

2. 2000–2016 yillarda tizimli islohotlar va ularning natijalari

2000-yillardan boshlab sog'liqni saqlash tizimida bosqichma-bosqich islohotlar amalga oshirildi. Qishloq vrachlik punktlari tashkil etildi, bolalar skriningi tizimi joriy qilindi. Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida o'quv dasturlari yangilandi.

Shu bilan birga, quyidagi muammolar saqlanib qoldi:

- Amaliy ko'nikmalar yetishmasligi;
- Zamonaviy tibbiy texnologiyalar bilan ishlash malakasining pastligi;
- Kadrlarning hududlar bo'yicha notekis taqsimlanishi;
- Malaka oshirish tizimining yetarli darajada samarali emasligi.

3. 2017–2025 yillarda modernizatsiya va yangi yondashuvlar

So'nggi yillarda sog'liqni saqlash tizimida tub burilishlar yuz berdi. Tibbiyot oliy ta'lim muassasalari soni oshdi, xususiy tibbiyot sektori rivojlandi, xorijiy tajriba keng joriy etila boshlandi.

Bolalar tibbiyotida quyidagi yangiliklar amalga oshirildi:

- Simulyatsion o'quv markazlari tashkil etildi;
- Xalqaro standartlarga mos o'quv dasturlari joriy qilindi;
- Telemeditsina xizmatlari kengaytirildi;
- Shifokorlarning uzluksiz kasbiy rivojlanish tizimi yo'lga qo'yildi.

Biroq muammolar to'liq bartaraf etilgani yo'q. Xususan:

- Chekka hududlarda pediatrlar yetishmovchiligi;
- Yosh mutaxassislarining amaliy tajribasi yetarli emasligi;
- Tibbiy ta'lim va amaliyot o'rtasidagi uzilishlar;
- Kadrlar migratsiyasi.

4. Kadrlar tayyorlash tizimidagi muammolar

Bugungi kunda kadrlar tayyorlash tizimi quyidagi muammolar bilan tavsiflanadi:

- Nazariy bilimlarning amaliyot bilan integratsiyasi sust;
- Klinik bazalarning yetarli emasligi;
- Zamonaviy pedagogik texnologiyalarning kam qo'llanilishi;
- Professor-o'qituvchilar malakasining turlicha darajada ekanligi.

Shuningdek, tibbiyot ta'limida xalqaro akkreditatsiya tizimiga to'liq o'tilmaganligi ham muammolardan biri hisoblanadi.

5. Muammolarni bartaraf etish yo'llari

Quyidagi choralar muhim ahamiyatga ega:

- Hududlar bo'yicha maqsadli kadrlar tayyorlash;
- Tibbiyot ta'limini amaliyot bilan integratsiya qilish;
- Xorijiy tajribani keng joriy etish;
- Shifokorlar mehnatini rag'batlantirishni kuchaytirish;
- Uzluksiz tibbiy ta'lim tizimini takomillashtirish.

Xulosa. 1991–2025 yillar davomida O'zbekistonda bolalar davolash muassasalarini tibbiyot kadrlari bilan ta'minlash tizimi sezilarli darajada rivojlandi. Shu bilan birga, kadrlar yetishmovchiligi, malaka darajasi va hududiy nomutanosiblik kabi muammolar saqlanib qolmoqda. So'nggi yillarda amalga oshirilayotgan islohotlar ushbu

muammolarni bartaraf etishga xizmat qilmoqda, biroq tizimli yondashuv va kompleks choralar zarur.

Kelgusida tibbiyot ta'limini modernizatsiya qilish, xalqaro standartlarni joriy etish va yosh mutaxassislarni qo'llab-quvvatlash orqali pediatriya sohasida yuqori natijalarga erishish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi hisobotlari (1991–2025 yy.).
2. “Sog'liqni saqlash tizimini isloh qilish konsepsiyasi”, Toshkent, 2019.
3. Tibbiyot oliy ta'lim muassasalari o'quv dasturlari va metodik qo'llanmalar.
4. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (WHO) hisobotlari.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining sog'liqni saqlashga oid farmon va qarorlari.
6. Ilmiy jurnallar: “Tibbiyot va zamon”, “Pediatriya muammolari”.
7. Xorijiy ilmiy manbalar va statistik ma'lumotlar to'plami